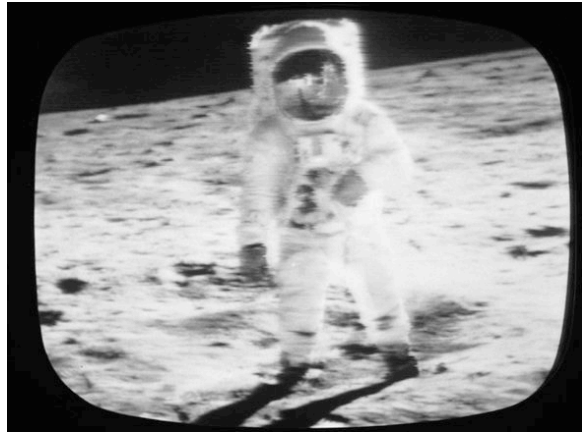

Doba velikanov

Colm Ó Ceallacháin

drugebesede
||| |

focaileile
||| |

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Doba velikanov

Colm Ó Ceallacháin

Od nekdanj si je želela poletno poroko. Za Caitríono je bila poletna poroka stvar redke lepote, roža, ki je cvetela le enkrat v življenju. V to je verjela, saj je bila tam tistega soparnega avgustovskega popoldneva, leta nazaj, ko se je poročila njena sestra Máire. Čeprav je bila takrat stara komaj petnajst let, si je kot edina nevestina družica tisti dan živo zapomnila. Majhen hotel na ulici Parnell je bil polno zaseden, a so ji vrtovi za njim v večernem soncu nudili prostor za predah od vsega vrveža. Tam je sedela in poslušala, v enem redkih trenutkov samote, nezadržan smeh in brbotanje glasov, ki je prihajalo iz notrajnosti.

Še kasneje je skozi odprto okno spalnice do nje priplaval napev počasnega zraka. K taistemu oknu jo je bila sredi noči zvekla kratkotrajna ploha, in tam je ujela močan vonj po srobotu in gardeniji, oddajale so ga cvetlične grede pod oknom, ki jih je bil prav tako zbudil dež. Naslednji dan, dan poslavljanja, se je zaključil, ko sta mladoporočenca prečkala cesto in se vkrcala na vlak do Galwaya. Caitríoni in njeni mami je preostalo le še, da prehodita kratko razdaljo do doma, ki bo od te noči naprej, brez Máirine navzočnosti, mirnejši.

'Kdo bo sedel zraven Máire in Pádraiga?'

Deset let po sestriini poroki je Caitríona pripravljala sedežno razporeditev za svojo lastno poroko.

'Teti daj tja,' ji je predlagala mati. 'Če bosta kjerkoli drugje, se bosta začeli samo prepirati.'

Caitríona je še enkrat prebiral vabila, ki jih je nameravala razposlati. Zlate natisnjene črke so, vsaj tako je verjela, oznanjale njeno veselje celemu svetu.

Caitríona in Máirtín vas vabita, da se jima pridružite pri praznovanju
njune poroke v cerkvi Mount St. Alphonsus,
v nedeljo, 20. julija 1969, ob 14. uri.

Kasneje bo poklicala Máirtina, da se pogovorita še o teh zadnjih podrobnostih. Ni bilo idealno, da ju je v tem trenutku ločevalo šestdeset milj, vendar je vedela, da bo kmalu premostila to razdaljo, saj si bo ustvarila dom v zanjo zaenkrat še vedno tujem mestu. V ta namen se je brez zadržkov odpovedala svoji službi učiteljice, toda pogrešala bo mamo, ki je bila vdova odkar je bila Caitríona še otrok, žensko, ki bo od zdaj v hiši živela sama. Toda Caitríona je bila srečna in navdušena v pričakovanju začetka novega življenja s človekom, ki ga je ljubila.

Máirtín je bral časopis, ko je zazvonilo. Dvignil je pogled, toda nihče se ni vznemirjal. Še vedno se je lovil na tej novi liniji, proizvodni liniji za avtomobil Escort, in ni hotel biti prvi, ki bi naredil korak nazaj.

Saj ne, da je bil počasnejši od sodelavcev, moških, ki so z veseljem sestavljali te avtomobile vedno, ko so bili razporeženi, toda kot zadnji prispeli delavec je že postal glavna tarča njihovega zbadanja.

'Na kateri dan je tvoja poroka?'

Oglasil se je Nedser, veteran njihove linije.

'Dvajsetega julija,' mu je odgovoril.

'Takrat nekje načrtujejo pristanek na Luni,' je rekel nekdo.

'No, to je dober znak za naju,' je rekel Máirtín.

'Ja, če jim bo uspelo, kaj pa, če bodo odleteli naravnost mimo lune?'

Willie, ki je dodal zadnji komentar, je veljal za šaljivca in Máirtín je vedel, da zbadanju ne bo konca, če jih hitro ne ustavi.

'Prepričan sem, da jim bo veličastno uspelo,' je dejal.

'Tudi jaz; ti pa le glej, da tistega večera ne boš sam zgrešil tarče,' je dejal Willie.

Kmalu je z nasveti nadaljevala celotna ekipa.

'Samo usmeri se v njen menjalnik.'

'Predstavljaš si, da zabijaš zakovice v Cortino.'

Kot običajno, je bil Máirtín vesel, da se je lahko vrnil nazaj k delu.

Med vračanjem na delovno mesto ga je na stran poklical Nedser.

'Nekaj imam zate,' je rekel, izvlekel iz žepa robček in ga položil v Máirtínovo dlan.

Ko ga je razgrnil, je Máirtín v njem zagledal veliko srebrno medaljo. S cmokom v grlu je Nedser nadaljeval.

'Imam jo že dvajset let, od leta devetinštirideset, ko smo praznovali generalov srebrni jubilej. Težko je verjeti, da je že petinštirideset let nad nami, Bog naj ga vodi.'

'Oziroma raje, preklet naj bo, senilni stari pokvarjenec.'

Vskočil je Willie, ki je prisluškoval njenemu pogovoru.

'In prekleta naj bo ničvredna gnila množica, ki mu sledi,' je nadaljeval. 'Skoraj osemdeset jih ima, pa še vedno misli, da se bori proti okrastim¹.'

'Pazi, kaj govoriš,' je Nedser opozoril Willieja in medaljo pokril z roko.

Máirtín je začutil, kako se mu njeni ostri robovi zajedajo v kožo na dlani, Willie pa je spet začel.

'Kaj pa misli, da so Jenkiji njega izbrali, da bo vozil Apollo medtem ko se bosta Armstrong in Aldrin sprehajala po luni?'

¹ pripadniki enot Irske kraljeve policije (Royal Irish Constabulary – RUC), ki so se v severnoirskem konfliktu borili v uniformah črne in oker barve, od tod "črni in okraști" (Black and Tans)

'Pazi se,' je ponovil Nedser, toda Willie je že odhajal in se smejal sam pri sebi.

Takoj, ko je Nedser spustil roko, je Máirtín obrnil medaljo v svoji dlani. Bral je posvetilo, pompozen in prazen slavospev, in se spraševal, kako prepričati Nedserja, da česa takšnega sploh ne potrebuje. Imel je namreč vplivne prijatelje, ki so bili člani gibanja, in razen Willieja si nihče ni upal žaliti generala v njegovi prisotnosti.

'Hvala, Nedser,' to je bilo vse, kar mu je na koncu uspelo izustiti. 'To je zame velika čast.'

'Z veseljem, dečko. Si si jo zdaj dobro ogledal?'

Máirtín je z diskretnim vzdihom olajšanja medaljo zavil nazaj v robček.

Samo za hip naj bi si jo smel ogledati, kot kakšen romar, pred vsemi naslednjimi, ki bodo uzrli relikvije svetnika. Ko jo je Nedser spravil v žep, je spet nagovoril Máirtína.

'Naj ti dam zdaj majhen nasvet za tvoj poročni dan. Vi, mladi, se ne zavedate pomena teh stvari, toda dvajseti julij je velik dan, dan generala, obletnica njegovega prihoda na oblast. Ne omalovažuj te priložnosti s svojim lastnim majhnim praznovanjem, Máirtín. Izberi drug dan za poroko.'

Na vogalu ulice Thomas je Cairtriona čakala na Máirtína, ki je, kot običajno, zamujal. Zdaj sta se tukaj srečevala že tradicionalno vsakič, ko je Máirtín prišel na obisk, vse od dneva, ko sta skupaj izbrala to mesto za svoj prvi pravi zmenek. Na obalo reke Shannon ga je v prvi vrsti privabil jadralni klub, čeprav je bila zabava po regati, dan po veslaškem tekmovanju, tista prava atrakcija za mlade člane kluba, kot je bil Máirtín. Kasneje, ko sta postala resen par, so bile še druge zabave s plesom, ki so pogosto trajale do zore. Máirtín jo je po njih ponavadi pospremil domov in ji ukradel nekaj poljubov, preden je skočil na jutranji avtobus do Corca in od tam naravnost na delo. Tudi danes, ko je končno prispel, sta se odpravila proti njenemu domu, tokrat zato, da se bosta dogovorila o zadnjih podrobnostih glede poroke.

'Kaj je narobe?' jo je vprašal medtem, ko sta hodila.

Takoj, ko sta se srečala, je začutil njen nemir. Ne da bi karkoli rekla, je hodila poleg njega, kakor vedno do zdaj. Nikoli ni bila posebej naklonjena držanju za roke, ne zaradi kakšnega izkrivljenega občutka skromnosti s svoje strani, ampak zato, ker se ji je zdelo, da je že samo njegova družba dovolj prijetna. Čeprav ni hotela spati z njim pred poroko, ni bila nobena čistunka. O teh zadevah so njene poročene vrstnice sicer redko razpravljale, ko pa so, je bilo to ponavadi v negativnem smislu. Vsak spolni akt je bil predstavljen kot križ, ki so ga morale nositi trpeče ženske, kot so bile same. Cairtriona se ni vživela v te žalostne ocene, saj je imela lastne želje, ki se jih je dobro zavedala. Odločena je bila, da bo uživala v vsakem intimnem trenutku, ki ga bo delila z možem, ne glede na to, kako nerodno jima bo morda prvokrat, ko se bosta med seboj fizično spoznala.

Ker mu ni takoj odgovorila, je Máirtín ponovno vprašal:

'Kaj pa je, ljubezen moja?'

Med odgovorom njen korak ni prav nič zaostajal za njegovim.

'Nisem želela tega omenjati, dokler ne prideva domov, a najbrž nima smisla, da odlagam. V hotel so odpovedali poročni sprejem.'

Máirtín je imel dokaj ustaljen pristop k življenjskim težavam. Če stvari v nekem trenutku niso bile odlične, se bodo zagotovo kmalu izboljšale, ali pa bodo vsaj ostale takšne, kot so. In če bi se vendarle poslabšale? No, vsaj zdravi smo. Torej, če vmes ne umremo. Z drugimi besedami, bil je rojen pesimist. Caitriona je bila ravno nasprotno, večna optimistka, in svoj vpliv je začela prenašati tudi na Máirtína, zato je njegov odgovor zdaj odražal ta porajajoči se optimizem.

'Še vedno lahko najdeva drug hotel.'

'Ne razumeš,' je odgovorila, nekoliko jezno, 'ni ga hotela v celi državi, ki bi naju sprejel na ta datum, in to iz tako neumnega prekletega razloga.'

'Naj uganem – zaradi obeležitve petinštiridesetih let pod copato samega velikana. Dvaindvajsetega julija zabave niso dovoljene in še manj poroke. Naj živi general!'

'Najraje bi mu zavil klinčevi vrat, bedniku. Torej bova morala izbrati drug datum.'

'In drugega duhovnika. Mi nisi rekel, da bo Séamus doma samo nekaj dni?'

Caitrionin stric Séamus, duhovnik misijonar, naj bi ju poročil. Po desetih letih odsotnosti so mu odobrili nekaj dni dopusta v času poroke. Prispela sta do Caitrionine hiše, vendar se je Máirtín ustavil, preden sta vstopila.

'Si o tem že kaj govorila z mamo?'

'Najprej sem hotela povedati tebi.'

'Dobro. Povedala ji bova, da bo poroka čez štirinajst dni, tako, kot sva načrtovala.'

'Kaj pa hotel?'

'To zdaj ni pomembno. Imela bova mirno praznovanje kje drugje.'

'Si prepričan, ljubi moj?'

'Kaj pa nama morejo, naju bodo mar vrgli v zapor?'

'Verjetno. Odpovedala bom glasbenike.'

'Prav. Mogoče lahko Máire namesto skupine zapoje par pesmi.'

'Bi mar rad, da nama pobegnejo vsi gostje?'

'Tako ali tako jih zdaj ne bo veliko. Kakor kaže trenutno, bova poročni sprejem verjetno imela kar v dnevni sobi tvoje mame.'

Naslednji ponedeljek v času kosila so Máirtína poklicali v nadzornikovo pisarno. Tam sta ga čakala dva neznanca – debel moški pri štiridesetih z napredujočo plešo in starejši spremljevalec, čigar oči so s pogledom iz ozkih rež sledile Máirtínu v prostor. Kaj za vruga so policaji hoteli od njega?'

'Sedite,' je rekel nadzornik in si prižgal cigareto medtem ko je sedel za mizo.

Takoj, ko se je usedel, je Máirtín začutil dodaten pritisk na stolu, saj mu je debeli policaj stopil za hrbet, njegove roke so zdaj počivale na naslonjalu stola. Máirtín se je nagnil naprej in se skušal na vsak način izogniti tudi najmanjšemu dotiku tistih okornih, kosmatih prstov.

'Tvoj zadnji teden v samskem stanu,' je dejal njegov nadzornik in se pretegnil na stolu.

'Tako je. Potem pa, adijo, svoboda.'

'Vidim, da si si vzela dva tedna dopusta.'

'Ali nisem v zadnjem letu opravil dovolj nadur, da sem si ga zaslužil? Tvoj prijatelj tukaj ne pozna niti pomena besed trdo delo,' je dodal preko ramen, toda dvojica je molčala.

Nadzornik je izpihnil velik oblak dima in nadaljeval.

'Kdaj pa je veliki dan?'

'Naslednjo nedeljo.'

'Naslednjo nedeljo.'

Spregovoril je starejši od obeh policajev. Do tega trenutka je stal ob steni, zunaj dosega Máirtinovega pogleda, za svojim spremljevalcem.

'Naslednjo nedeljo,' je ponovil. 'Na kateri datum pa pride ta dan?'

'Dvajsetega,' je odgovoril Máirtín, 'vsaj na mojem koledarju.'

'Dvajsetega, po vašem koledarju. Dvajsetega stoletja? Ali dvajsetkrat dest kil, kot jih ima Pat tukaj?'

'Pazi na jezik, bedak,' je pripomnil njegov kolega.

'Dvajsetega julija,' je tiho odvrnil Máirtín.

'Dvajsetega julija. Iz neznanega razloga mi je ta datum nekako znan, a se ne morem točno spomnit, zakaj. Imaš ti kakšno idejo, zakaj bi lahko bilo temu tako, Máirtín?'

Trideset napetih sekund je bilo vse, kar je Máirtín slišal, Patovo težko dihanje nad svojo glavo. Ponovili so vprašanje.

'Imaš kakršnokoli idejo?'

Pat je prva spregovoril.

'Ali ni na tisti dan finale Leinsterja, Éamonn?'

'Jezus, prav imaš, Pat. Finale Leinsterja, to bo najbrž to. Čeprav po pravici povedano, brez mojega okrožja v ligi ne bo isto. Ubogi stari Wexford, niti leto ni minilo, odkar so osvojitli irsko prvenstvo. Pa vi, vas kaj zanima hurling, Máirtín?'

'Malo.'

'Se vam zdi, da ima letos Cork kakšne možnosti?'

'Več kot Wexford že.'

Máirtín je začutil, kako so Patovi členki trdno pristali na vrhu njegove lobanje.

'Pokaži no malo olike, ti drekač.'

To majhno, nadležno dejanje je Máirtina spravilo v stanje nekakšnega mrtvila, v začudeni tišini je poslušal, kako je sedaj Éamonn nadaljeval z zaslišanjem.

'Ali nisi hodil v šolo, Máirtín?'

'Seveda sem.'

'Seveda si. Si manjkal pri državljski vzgoji ali pri zgodovini?'

'Sploh ne.'

'In še vedno se ne zavedaš pomembnosti določenih datumov. Na primer dvajsetega julija.'

V sobi je spet zavladata tišina, dokler se ni na koncu oglasil Pat.

'No, vsaj jaz sem slišal dovolj,' je rekel med stiskanjem nadzornikove roke. 'Ne bomo vam več kradli časa. Pridi, Máirtín, gremo se zapeljat en krog.'

Po pol ure vožnje po žgočem soncu po ovinkastih podeželskih cestah, izmenično v senci ali izven dosega sence dreves, so prišli do majhnega mostu. Takoj po prečkanju je avtomobil zavil s ceste. Vzдолž majhnega potoka je tekla ozka steza, ki so ji zdaj sledili, dokler niso prišli do bezgovega sadovnjaka.

'Kam gremo?'

Policaja sta hodila spredaj, klepetala med seboj in ignorirala Máirtina, ki se ju je trudil dohajati. Ko so hiteli mimo vej, obteženih od bezgovih cvetov, je bilo očitno, da stezo dobro poznata. Máirtín, ki je hodil za njima, je bil kmalu ves prekrit s finim cvetnim prahom. Pot je nato postala bolj strma in dvojica spredaj je med premagovanjem poti navkreber manj govorila. Nekaj časa je bilo slišati samo šumenje vode in jezno klikanje kobilice, ki je bila vedno korak pred njimi in se je nenehno pritoževala. Potem pa se je pot naenkrat spet zravnila in prišli so do stavbe.

Pat je iz žepa potegnil šop ključev in s poskušanjem enega za drugim končno uspel odkleniti zaklenjena vrata. Stavba je bila videti kot nekakšna delavnica, kosi lesa in kovine so ležali raztreseni po dvorišču in na kupih za hišo. Pat je odklenil vrata montažne zgradbe in ukazal Máirtinu, naj stopi noter.

V majhni pisarni v notranjosti je bilo komaj dovolj prostora za trojico, policaja sta se naslanjala na mizo, Máirtín pa je stal nasproti njiju, s hrbtom obrnjen proti edinemu oknu v sobi.

'Kje bo potekal poročni sprejem?' ga je vprašal Éamonn, takoj ko so zaprli vrata.

Máirtín mu je povedal ime hotela, med pojasnjevanjem, da so dogodek odpovedali.

'Seveda ste ga odpovedali,' je rekel Pat, 'saj vidim, kako velik domoljub si.'

Ko je slekel suknjič, je po prostoru zavel smrad postanega potu. Medtem ko je Máirtín zadrževal dih, je spet spregovoril Éamonn.

'Kje se bosta poročila?'

Máirtín mu je povedal ime cerkve in ga opomnil, da je bil tudi tam dogodek odpovedan. Načrtovala sta majhen poročni obred doma, mu je dejal, ki se ne bo v ničemer pregrešil zoper uradne slovesnosti tistega dne. Pat je sedaj vstal, le nekaj centimetrov stran od Máirtínovega obraza, in mu podaril svoj kisli zadah v vsej polnosti.

'V odlični državi živimo,' je dejal, 'toda nekateri ljudje tega ne spoštujejo.'

Z debelim prstom je ob vsaki izgovorjeni besedi kljunil v Máirtinova prsa.

'Ti ljudje so izmečki,' je nadaljeval in vse naokrog poškopil s kapljicami slin, 'izmečki, ki se ne morejo nadzorovati. Degeneriranci!'

Ko je sedel, je spet spregovoril Éamonn, v istem zadržanem tonu kot prej.

'Kaj bo naredil Séamus?'

'Séamus?'

'Zelo častitljivi Séamus, stric tvoje zaročenke. Moški, ki bi vaju naj poročil.'

'Ali si vedel, Máirtín,' je spet vskočil Pat, 'da živimo na sedemnajstem največjem otoku zapovrstjo na svetu? Sedemnajsti največji. Večji od Cipra, celo večji od Nove Zelandije! Ne slišim, da bi izmečki to omenjali, ko zaničujejo našo državo.'

'Séamus je bil dober pri hurlingu,' je nadaljeval Éamonn. 'Nekajkrat sem ga opazil. Majhna, trdoživa baraba. Na hrbtne strani glave bi moral imeti veliko lepo brazgotino, od takrat, ko ga je ujela moja palica. Oglej si jo, ko bo s hrbtom obrnjen proti tebi pred oltarjem.'

'Toda ne bova se poročila v cerkvi.'

'Seveda ne. Zakaj se vama sploh tako mudi? Zakaj ne počakata še nekaj let, ko bo Séamus praznoval svoj srebrni jubilej?'

Dlje, ko se je zasliševanje nadaljevalo v utesnjeni pisarni brez zraka, vse šibkejši je postal Máirtín. Sonce mu je pripekalo na vrat, in čutil je, kako njegov jezik postaja vedno bolj izsušen. Se to res dogaja, se je spraševal, ali ga res zaslišujejo zaradi nečesa tako nedolžnega, kot je njegova lastna poroka? Nato se je zdrznil, ko ga je Pat razigrano sunil med rebra.

'Samo poglej ga, Éamonn, starega pohotnega vražička. Niti mesec dni ni mogel počakati, da bi se poročil, kaj šele nekaj let.'

Navdušen nad lastno duhovitostjo se je med kašljanjem in smejanjem sesedel nazaj na mizo.

'Česar še vedno ne razumem,' je nadaljeval, 'je to, kako bodo čez dan, ko je preveč svetlo, da bi videli luno, krmilili Apolla.'

Vozil je počasi, z eno roko na volanu, z drugo pa je na strehi avtomobila potrkal v ritmu živahne skladbe. Med vožnjo se je Éamonn obrnil proti Máirtínu na zadnjem sedežu.

'Ali ga slišiš, Máirtín? Si že kdaj slišal takšne neumnosti? Osramotiti me hoče. Kakorkoli že, Máirtín, takole se bomo šli. Dvajseti julij je državni dan spomina, kot veste, ko so dovoljena samo uradna praznovanja. Čez kakšen teden ali dva se oglasite na postaji z novim datumom in prizoriščem poroke. Si že kdaj slišali govorice,' se je spet obrnil k Patu, 'o temnem, praznem vakuumu vesolja? Po moje ni to nič v primerjavi z vakuumom med tvojimi ušesi.'

Še vedno sta se smejala, ko sta Máirtína na ulici izpustila iz avtomobila. Preden sta se odpeljala, je Pat pomolil glavo skozi okno.

'Se vidimo naslednji teden, je zavpil. 'In ne pozabi, Máirtín, mi smo sedemnajsti največji otok. Pa vse dobro želim!'

Še nekaj časa po tem, ko sta se odpeljala, je Máirtín negibno obstal na istem mestu, pod neusmiljenim pripekanjem sonca. Bil je moker od potu in od pasu navzdol moker tudi od lastnega smrdljivega scanja.

'Éamonn iz posebnih enot. Iskreno povedano, to me niti najmanj ne preseneča.'

Séamus je sedel na dvorišču s kozarcem viskija v roki, Máirtín pa ob njem na klopi. Izza kuhinjskih vrat je bilo slišati smeh, prepleten z občasnimi izbruhi živahnih radijskih komentarjev iz tekme v parku Croke. Caitríona je končno praznovala svojo poletno poroko, na dan po svoji izbiri, in noben odlok ji ne bo preprečil, da bi uživala v tem dnevu. Tistega jutra ju je poročil Séamus v bližnji kapelici. Občasno je med obredom moral preklopiti na jezik Tagalog, tako neznana mu je bila nova liturgija v maternem jeziku. Mladoporočencema je bilo seveda popolnoma vseeno, bila sta preprosto vesela poroke, ne glede na to, v katerem jeziku so ju poročili. Po slovesnosti so vsi odšli nazaj v manjši podeželski pub (daleč od radovednih oči) v lasti Caitríoninega prastrica Jacka, da bi nazdravil srečnemu paru. Tam je vladala dobra volja, gostje so se zadržali in pozno popoldne je Máirtín stopil ven, da bi užival v mirnem trenutku s svojo nevesto.

'Ni bil slab branilec,' je nadaljeval Séamus. 'Obramba je bila v tistih dneh neusmiljena, še posebej na stranskih položajih, in Éamonn je bil najbolj neusmiljen od vseh. Vedno se me ji je zdel kot nekdo, ki bi z veseljem izpolnjeval kakršne koli ukaze, še posebej, če bi lahko ob tem še koga poniževal.'

'Ti pa verjetno nikoli nisi položil roke na kakšnega izmed svojih nasprotnikov.'

'V meni je bilo dovolj pobalinstva, preden sem šel v Maynooth. In tudi pozneje, toda nikoli na igrišču za hurling.'

'Maynooth je moral biti zate kot drug svet.'

Preden je odgovoril je Séamus srknil pijačo.

'Lahko bi se tako reklo. Bil sem star osemnajst let in ob tem še naiven. Verjel sem v svojo poklicanost, v klic Boga, če hočete, a pravila je bilo težko sprejeti. V resnici mi je ustrezalo oditi na Filipine, čeprav sem družino zelo pogrešal. Tam sem našel svoj glas, dokler mi niso spet naredi nagobčnika, ker sem govoril proti *Humanae Vitae*.'

'Humane kaj?'

Séamus se je na hitro zasmel.

'Se opravičujem. Včasih pozabim, da se cerkvena hierarhija premika na načine, ki so onkraj razumevanja nas, navadnih smrtnikov. *Humanae Vitae* je papeška enciklika, ki prepoveduje vse oblike kontracepcije.'

Enciklika je bila slepa, kot se pogosto dogaja pri takšnih stvareh, za posledice, ki jih bo imela za ljudi, jaz pa nisem bil. Moja čredo so sestavljale v glavnem velike, revne družine z mladimi materami, ki so bile menda ves čas noseče ali doječe ali oboje. Ko sem protestiral, so me pregnali v majhno župnijo v severnem Luzonu, in če tam ne bi bilo pomanjkanja duhovnikov, mi sploh ne bi dovolili javnega opravljanja maše.'

'In od takrat si nisi premislil, zavoljo mirnega življenja?'

'Ne. Blagor tistim, očitno, ki so preganjani zaradi pokončnosti, kajti njih je nebeško kraljestvo. Tudi ti si nisi premislil glede datuma poroke, zavoljo istega mirnega življenja?'

'Seveda sem si, ampak bolj kot policajev sem se bal Caitríone. Če ne bi stvari pustil tako kot so, bi moje življenje spremenila v pekel.'

'Povem ti, povsod so, Máirtín, ti preganjalci.'

Oba sta se nasmihala ob teh besedah, ko se je na zadnjih vratih pojavila Caitríona s kozarcem v roki. Kot biser, sta pomislila hkrati, ki razsvetljuje podaljšujočo se senco na dvorišču.

'Kaj pa vidva počneta?' je rekla in sedla med njiju.

Séamus ji je naredil prostor in dejal:

'Pravkar sem spraševal tega človeka, kakšno čarovnijo je uporabil, da te je prepričal, naj se poročiš z njim.'

'Oh, saj ne bi bil kos njegovim trikom, Séamus. Popolnoma me je začaral. Najbrž je v maslo dodajal ljubezenski napoj.'

'Res sem ga,' je odvrnil Máirtín, 'in vse je pojedla.'

Medtem, ko je govoril s Cairtíono, so njegovi prsti nezavedno spleтали dolge pramene njenih las.

'Kako je notri?' jo je vprašal.

Njunih približno dvajset gostov je popoldne preživelo v kuhinji, kjer so jedli in pili po mili volji.

'V redu,' je odgovorila. 'Takoj, ko se tekma konča, gremo k Hanleyu. Tam imajo televizijo in kmalu bodo predvajali pristanek Apolla.'

'Kaj pa velika proslava v Dublinu?'

'Skrajšali bodo prenos in v živo predvajali pristanek na Luni.'

'Ne verjamem! Svet se vendarle spreminja, ljubezen moja, tudi tukaj, doma.'

'In še kako. Bosta oba prišla?'

Séamus je med vstajanjem snel očala in jih začel čistiti.

'Kako napreduje tekma?' je vprašal Cairtíono.

'Nisem prepričana, zdi se mi, da Kilkenny zmaguje.'

Vzdihujoč je Séamus roko položil na Máirtínovo ramo.

'Pojdiva torej tja. Svet se morda res spreminja, a nekatere stvari bodo vedno ostale enake.'

Do konca prenosa so bili vsi veseli ali pa pijani, ali oboje. Na lastne oči so videli prosojni podobi obeh astronautov, ki sta eden za drugim zakorakala na Luno. Ko je padla noč, so nameravali oditi v Knockeen, na majhen hrib oddaljen približno pol milje, da bi skupaj gledali, kako vzhaja luna. Nastala je nenavadna povorka najbolj treznih in najbolj pijanih gostov, ki so se odpravili iskati izhod iz jarka, od katerega bi jih pot vodila na vrh hriba. Cairtíona je hodila spredaj. Ko je začutila roso pod nogami, je takoj sezula čevlje. Aoife, ki je hodila zraven nje, je naredila isto. Aoife, njena najboljša prijateljica od otroštva, prelepa Aoife, za katero se zmeraj zagotovo obračale moške glave. Aoife je bila zraven Cairtíone tudi takrat, ko je prvič videla Máirtína na zabavi po regati.

Stal je pri šanku, in ko se je obrnil, sta bili tam, pred njim. Sprva je nekoliko sramežljivo umaknil pogled, a se je skoraj takoj za tem spet obrnil proti njima. Cairtíona je opazila, da so se njegove oči ustavile na njej in da se je na njegovih ustnicah začrtal nasmešek. Seveda je pogledal tudi Aoife, kateri moški pa ne bi, toda potem je spet preusmeril pozornost nanjo. Vse to se je zgodilo v manj kot minuti, Cairtíona pa se je tega spet spomnila zdaj, ko so se bližali vrhu hriba in je zaslišala njegov smeh med množico glasov v ozadju.

Obrnila se je in s pogledom začela iskati Máirtína, toda v polmraku so bile vse bližajoče se sence videti enake. To je bil moški, s katerim bo preživela preostanek svojega življenja – seveda ne zaradi bežnega pogleda na plesu, čeprav je ta trenutek še vedno negovala v svojem spominu.

Zdaj so živeli v krutih časih, v dobi velikanov, v kraljestvu generalov, ki se je raztezalo vse do lune. Cairtriona je vedela, da je nemočna pred takšnimi ljudmi in da se bo morala, če pride do tega, ukloniti njihovi volji. Ko so prišli do vrha, je končno opazila Máirtina ob svoji strani. Tudi on bi se uklonil, je spoznala, saj ga je skoraj pobralo po manj kot eni uri zasliševanja policajev. Kako pogosto je ugodil njenim lastnim prošnjam, ne zaradi značajske napake, temveč zaradi svoje prirodne poštenosti. Te lastnosti ne bodo zmagale nad njihovimi gospodarji, toda bile so to, kar si je Cairtriona želela. Klonil bo in popustil, ta moški, ki ji je zdaj položil roko okoli pasu, toda zlomil se ne bo nikdar. To je vedela tako gotovo, kot je prepoznala njegov tarnajoč glas, nekoliko zadihan, ki ji je šepetal v uho: 'Smo mar samo izgubljali čas s prihodom sem? Kje za vraga pa je luna?'

Pod tančico oblakov so svatje preživeli dobrih trideset minut na vrhu hriba, kjer so klepetali in prepevali. Šele ko se je železniška proga pod njimi začela svetlikati v mesečini, so se zavedli, da se nebo jasni. Med pretrganimi oblaki se je razkrival polmesec, a ni bilo videti, da bi kdo uspel izluščiti obris dveh osamljenih figur tam gori, kako se sprehajata po njegovi površini.

'Misliš, da spita?' je vprašal nekdo.

'Dremanje je zadnja stvar, ki jima zdaj pade na pamet.'

'Ampak vseeno bosta tam do jutri. Nekaj počitka bosta zagotovo potrebovala.'

'Mogoče sta s seboj vzela postelje.'

'Zanima me, kako gredo na stranišče tam zgoraj.'

Ob takšnem druženju je noč padla na mladoporočenca, njuna prva noč, ki jo bosta preživela kot mož in žena. Medtem ko so se norčije nadaljevale, sta jih poslušala in nista si želela biti nikjer drugje svetu, kakor tam.

Postopoma se je družba začela razhajati, Cairtriona in Máirtín sta jima nameravala slediti po hribu navzdol, ko sta zagledala luči. Dva spredaj in dva zadaj – dva avtomobila, ki sta od križišča zavijala v tej smeri. Opazovala sta, kako se avtomobila peljeta po cesti pod njimi in nato do Jackovega lokala, kjer sta se na kratko ustavila. Slišala sta, kako so ponovno prižgali motorje in po svetlobi žarometov sta lahko videla, da se vračajo v njihovi smeri. Ko so se avtomobili ustavili na dnu hriba, so se v mirni noči jasno zaslišali nejevoljni glasovi moških, ki so se prepirali med seboj. Zaslišalo se je treskanje z vrati in prižgale so se svetilke, moški so se odpravili na majavo pot po hribu navzgor.

Máirtín je spremljal potovanje luči in začutil, kako ga Cairtriona stiska za roko. Stisnil jo je nazaj in oba sta v tišini dalje opazovala prizor pod seboj, ki se je kopal v hladni svetlobi ravnodušne lune.